τίποτε, καὶ τίποτε δὲν ἐπιχειρεῖται, καὶ κανεὶς δὲν συνδυάζει τὰς ἰδέας καὶ τὰ πράγματα διὰ νὰ μιμηθῇ τι. Ἕνας φίλος μου ἤθελε νὰ δημοσιεύσῃ, ὅτι ἐγὼ τὰ φωνάζω αὐτά, δέκα ἔτη τώρα. Τοῦ εἶπα: Ἐμένα δὲν μοῦ ἀρέσουν αὐτά, εἶνε περιττόν, τὰ γράφω μόνος μου.

Ἀερολόγοι λοιπὸν εἶνε οἱ φωνάζοντες καὶ θέλοντες νὰ σᾶς ἀνοίξουν τὰ μάτια διὰ νὰ κατωρθώσετε νὰ τὰ ἐννοήσετε; Ἀερολόγοι εἶνε οἱ καταβαγωθέντες διὰ νὰ σᾶς μάθουν πῶς νὰ τὰ πλησιάσετε νὰ τὰ κάμετε; Καὶ τρελλοὶ εἶνε κύρ Στέφανε, οἱ ψωναζοντες διὰ τὰς παραστάσεις τῶν ἀρχαίων δραμάτων; Βέβαια εἶνε τρελλοί. Ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ ὁ Τρουμφὲ καὶ εἰπῇ, ὅτι δυνατὸν νὰ γίνουν ἀρχαῖαι παραστάσεις, τότε τὸ ἄλλο πρωὶ ἀμέσως, ἀρχίζετε σεῖς οἱ ἴδιοι νὰ θέλετε νὰ τὰ ἐπιχειρήσετε καὶ νὰ τὰ κάμετε ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, χωρὶς νὰ ἔχετε σκεφθῇ ποτέ σας τίποτε, χωρὶς νὰ δύναισθε νὰ κάμετε τίποτε, χωρὶς νὰ σᾶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἐννοήσετε ἀπολύτως τίποτε, καὶ ἢ νὰ μᾶς κουβαλήσετε ξένους θιάσους νὰ κάμουν ὅτι τοὺς κατεβῇ, ἢ νὰ τὰ κάμετε μόνοι σας καὶ νὰ καταβιβάζετε τὰ ὕψιστα μέχρι τοῦ ἑαυτοῦ σας καὶ νὰ τὰ κωμικεύετε καὶ νὰ τὰ ποδοκυλίετε.

Ἀμέσως ἐπεφοίτησεν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ εἶνε ἕτοιμοι οἱ τοῦ Βασιλικοῦ, ἀφοῦ ἐτελείωσαν τὸν Νέον κόσμον νὰ ριχθοῦν καὶ εἰς τὸν Παλαιόν. Καὶ εἰς παραστάσεις ὅπου οἰκτρῶς κωμικεύεται ἕνας Μυστριώτης καὶ ἐνταφιάζεται ἕνας καλλιτέχνης ἀὰν τὸν Χρηστομάνον, θέλουν οἱ θιατρῶναι νὰ δείξουν τὸ ἀνάστημά των

Καταλάβετέ το, καταλάβετέ το, καταλάβετέ το, Στέφανοι. Εἶνε ἀδύνατον νὰ κάμετε τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ ἐξευτελίσετε τὸ Ἔθνος σας, φέροντες ξένους θιάσους νὰ παραστήσουν τὰ ἰδικά μας ἔργα, νὰ τὸ παραστήσετε ἀμαθές. Βάρβαρον, ἐνῷ εἴσθε μόνον σεῖς τοιοῦτοι – ἢ νὰ ποδοκυλίσετε καὶ αὐτὰ εἰς τὸ οἰκτρὸν καὶ κωμικὸν σημεῖον, ὅπου εἶσθε καὶ κάθε ἄλλο, πρὶν σᾶς ἀνοίξουν τὰ μάτια, πρὶν σᾶς μάθουν τί ἔχετε νὰ κάμετε, πρὶν σᾶς δείξουν πῶς θὰ τὸ κάμετε.

Μάθετέ το ἀπὸ τώρα. Ἐὰν φέρετε ξένους θιάσους, νὰ παίξουν ἀρχαῖα δράματα ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐρειπίων, ἐὰν ἀτιμάσετε τόσον τὴν πατρίδα σας καὶ μᾶς καταστήσετε ἀδύνατον νὰ συναντήσωμεν ἕναν Εὐρωπαῖον, χωρὶς νὰ μᾶς ἀνεβαίνει τὸ αἷμα εἰς τὸ πρόσωπον, θὰ ἀκούσετε μίαν κραυγὴν διαμαρτυρίας ἐν μέσῳ τοῦ θαυμασμοῦ σας, ἡ ὁποία δὲν θὰ χαλάσῃ μόνον τὸ ἰδικόν σας γλέντι ἀλλὰ καὶ τῶν κυρίων ξένων σας—μολονότι δὲν πταίουν τίποτε οἱ ἄνθρωποι, ἀφοῦ σεῖς οἱ τρέχοντες ἀπὸ πίσω των μᾶς τοὺς παρουσιάζετε τοιούτους—καὶ θὰ ἐννοήσετε τότε στρογγυλότατα, ὅτι οὔτε σεῖς, οὔτε αὐτοί, θὰ μάθετε ἐμᾶς, Ἑλληνικά. Δυνατὸν νὰ εἶνε οἱ Εὐρωπαῖοι ὅσον θέλετε μεγάλοι, ἀλλὰ καὶ ἐμεῖς τέλος εἴμεθα ἄνθρωποι μὲ μάτια καὶ βλέπομεν εἰς τὸ σπῆτι μας καλήτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον.

Ἀρχαῖα δράματα κύριοι—μάθετέ το ἀπὸ ἐμένα—μόνον Ἕλληνες δύνανται νὰ διδάξουν καὶ μόνον Ἕλληνες δύνανται νὰ παραστήσουν Τὰ πάντα τῶν παραστάσεων αὐτῶν δύνανται νὰ γίνουν ἐδῶ ἀπὸ Ἕλληνας. Ἀλλ' ἔστω καὶ καλήτερον, νὰ βοηθήσουν οἱ Εὐρωπαῖοι, εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς λεπτομερείας μόνον καὶ μόνον.

Πρέπει τέλος εἷς ἐξ ἡμῶν, περιφρονῶν κάθε κίνδυνον Ταρταρινισμοῦ, νὰ ἀναλάβῃ νὰ προστατεύσῃ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ: τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἱκανότητα πρὸς κάθε τι καὶ πρωτίστως πρὸς τὸ Ὡραῖον.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΑΠΠΑΔΙΑ

Ὁ καλός μου ὁ παππᾶς
ἐτυνείθιζε νὰ λέῃ:
τὸν πλησίον ν' ἀγαπᾶς
—τώρα κάθεται καὶ κλαίει!
Ἀπ' τὴν ὥρα τὴν κακὴ
ποῦ τὸν ἄκουσα, ὠϊμένα!
λὲς μὲ πότισαν ρακὴ
καὶ φιλιέμαι ἀπὸ καθένα.
Τί νὰ κάνω, βρὲ παιδιά;
τό 'λεγαν καὶ σ' ἄλλα χρόνια
πῶς γεννᾷ ἡ παππαδιὰ
τοῦ διαβόλου τὰ ἐγγόνια!

JUDAS ERRANT

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΜΑΣ

Φίλτατε «Νουμᾶ»

Λὲς νὰ μᾶς φταῖνε γιὰ τὴ σαπίλα καὶ τὴν ἀπροσδιόριστη ἐκείνη σιχαμερὴ καὶ σαλατοειδῆ κατάσταση, ὅπου βρίσκονται ὅλα μας τὰ πράγματα καὶ ὅλες μας οἱ ἰδέες, μονάχα οἱ ἑσπεριοειδεῖς τοῦ κ. Γιαννοπούλου (βλέπε «Ἄστυ») ἢ μήπως ἄραγε καὶ οἱ ὑπερβολικὰ καὶ ψευδῶς ἑλληνικοειδεῖς;

Ἑλληνικὴ τέχνη, τὸ καταλαβαίνω. Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη, ποίησι, μουσική, ἐπίσης. Ἀλλὰ Ἑλληνικὴ θρησκεία, τί εἴδους ζῶο εἶνε τοῦτο ποῦ ὁμολογεῖ ὁ κ. Γιαννόπουλος, πῶς εὐχαρίστως θὰ τὸ ἔβλεπε νὰ γεννηθῇ; Ὁ ἴδιος παραπάνω μᾶς εἶπε ποιὰ εἶνε ἡ φύσις κάθε θρησκείας. Καὶ τῆς καθαρῶς Ἑλληνικῆς δὲ θὰ ἦταν ἡ ἴδια; Δὲν πρέπει λοιπὸν στὸν τόπο αὐτῆς ποῦ ἔχουμε, ποῦ εἶνε ἀρκετὰ παλαιὰ καὶ εἶνε σὰν νὰ μὴν εἶνε, νὰ θέλῃ νὰ φέρῃ δική του καινούργια.

Ἂν μὲ τὸ: «Ἑλληνικὴ θρησκεία» ἐννοεῖ τὴν ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, τὴ γενικὴ ἀναξιθρησκεία, τὴν κυριαρχία τῆς Ἐλευθεριᾶς καὶ τῆς Ἀλήθειας, τότε τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει καὶ ὁ πόθος του εἶνε καὶ πόθος κάθε φιλελεύθερης καρδιᾶς. Αὐτὸ εἶνε· τὸ γένος τοῦτο οὐκ ἐκπορεύεται εἰμὴ διὰ γενικοῦ γαρεμισμοῦ. Μπαλώματα καὶ στηρίγματα καὶ ἀδιαφορίαν ἐπ' ἄπειρον καὶ ρινοσπασίας καὶ τέτοια δὲν ἐπιδέχεται, δὲ γιατρεύεται μ' αὐτά. Ἂν μπορούσαμε ἀντὶς θρῆσκοι νὰ εἴμαστε Χριστιανοὶ πραγματικοί, ζυμωμένοι μὲ τὴν Ἀγάπη, θὰ τὸ ηὐχόμουν μόλη μου τὴν καρδιά. Δὲν μποροῦμε; πάει καλά. Ἀροῦ ὅμως μᾶς λείπει ἡ οὐσία, ἀροῦ τὴν ἀληθινὴ μορφὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲ θέλουμε νὰ τὴν ἀντικρύσουμε, ποιὸ λόγο ἔχουν γιὰ νὰ στέκουν ἐκκλησιὲς καὶ Βυζαντινὴ μουσικὴ καὶ δεκαρολογία καὶ ράσα καὶ καλυμαύχια καὶ κεριὰ καὶ λιβάνια καὶ μοναστήρια τῆς Πεντέλης;

Μήτε ἐκκλησιὲς νὰ ἔχουμε, μήτε παπάδες, μήτε κήρυκες καὶ αἰδεσιμωτάτους καὶ θρησκεῖες. Αὐτὸ νὰ εὐχηθοῦμε. Νά, τὸ Εὐαγγέλιο, ὄχι κανενὸς παπᾶ, ἀλλὰ τὸ καθαροτυπωμένο Εὐαγγέλιο. Καθένας εἶνε ἐλεύθερος νὰ τὰγοράσῃ, σόποια γλῶσσα θέλει, νὰ τὸ μελετήσῃ, νὰ ἐγκολπωθῇ ἢ νὰ ποκηρύξῃ τὰ ὅσα λέγει. Ὅπως τὸν φωτίσῃ ὁ Θεός. Καὶ εἶνε ἐλεύθερος, ἂν τὸν παρακινεῖ ἡ καρδιά του νὰ κατηχήσῃ τίς πεποιθήσεις του καὶ στὸν γείτονά του ἢ στὸν φίλο του. Κι' ὁ κ. Γιαννόπουλος μπορεῖ ἐλεύθερα χωρὶς νὰ νοιάζεται γιὰ τοὺς δούλους Ἕλληνας, νὰ καταρτίσῃ μιὰ δική του καθαρῶς Ἑλληνικὴ θρησκεία. Ἕνας περιορισμὸς μόνο θὰ μᾶς χρειάζεται τότε, ἀφοῦ μᾶς διδάξει ἡ Ἱστορία τὸ τί μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ξανὰ ἀπὸ μιὰ τέτοια κατάσταση, νὰ φροντίσῃ δηλ. ἡ Κοινωνία μὲ τὰ κατάλληλα μέτρα, ὥστε νὰ μὴ φανοῦν πειὰ στὸν κόσμο Νύχτες τοῦ Ἁγ. Βαρθολομαίου καὶ Ἱερὰ Ἐξέτασι καὶ Τριακονταετεῖς πόλεμοι καὶ διωγμοὶ τῶν Albigeois καὶ Ὑπατίαι συρόμεναι στοὺς δρόμους καὶ Εἰκονομάχοι μὲ Εἰκονοφίλους καὶ Ἀλέξανδροι Βοργίαι, ἀντίχριστοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτὸ νὰ εὐχηθοῦμε, ὅσο κι' ἂν φαίνεται ὀνειροπόλημα. Ἂν εἴμεθα ἔθνος ὅλο ἀπὸ καλλιτέχνας, τότε θὰ ἔπρεπε μονάχα τὸ Ὡραῖο νὰ μᾶς ἀπασχολῇ, ὅπως τὸν κ. Γιαννόπουλον. Ἐπειδὴ ὅμως εἴμαστε ἀπὸ ποικίλη πάστα καὶ δὲν μποροῦμε νὰ διαφοροῦμε γιὰ τὰ πράματα ποῦ μᾶς τριγυρίζουν, γι' αὐτὸ πρέπει ὁ πατριωτισμός μας νὰ ἔχῃ κι' ἄλλα ἰδανικά, νὰ μεταχειριζούμαστε τὸ φτυάρι τοῦ καθαρισμοῦ κ' ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο τοῦ Ὡραίου.

Ἰδικός σας

Ι. Γ. Σταμνόπουλος

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φύλλα περασμένα τοῦ «Νουμᾶ» πωλοῦνται εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων καὶ εἰς τὰ κιόσκια τῶν πλατειῶν Συντάγματος Ὁμονοίας, Ἐθνικῆς Τραπέζης, Βουλῆς καὶ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ (1)

Η. G WELLS

Η ΘΛΙΒΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΝΟΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΚΡΙΤΙΚΟΥ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ

Ἤμουν - θὰ τὸ μάθετε ἀμέσως γιατὶ δὲν εἶμαι πλέον— ὁ Ἔγβερτ Κράδδοκ Κῶμμινς. Τὸ ὄνομα δὲν ἄλλαξε. Εἶμαι ἀκόμα (σῶσέ με, Θεέ μου!) δραματικὸς κριτικὸς εἰς τὸν «Πύρινον Σταυρόν». Τί θὰ εἶμαι σὲ λίγο, δὲν τὸ ξέρω. Γράφω μὲ μεγάλην ταραχὴν καὶ σύγχυσιν φρενῶν. Θὰ κάμω, ὅ,τι μπορῶ γιὰ νὰ ἐξηγηθῶ καλά, ἂν καὶ εὑρίσκω φοβερὲς δυσκολίες. Πρέπει νὰ κάνετε λιγάκι ὑπομονὴ μαζῆ μου. Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος ὅσον πηγαίνει καὶ χάνει τὴν ταὐτότητά του, δυσκολεύεται φυσικὰ νὰ ἐκφρασθῇ. Θὰ σᾶς τὸ σαφηνίσω τελείως σὲ μιὰ στιγμή, ἅμα μπῶ μιὰ φορὰ στὸ δρόμο τῆς διηγήσεως. Σταθῆτε νὰ δοῦμε— ποῦ εἶμαι. Ἤθελα νὰ ξέρα κ' ἐγώ. Ἀ! ναί, τὸ ἠῦρα! Στὸ διάβολο ὑατὸ τὸ ἐγώ! Εἶμαι ὁ Ἔγβερτ Κράδδοκ Κῶμμινς.

Σ' ἄλλην ἐποχὴν δὲν θὰ μοῦ ἄρεσε νὰ γράφω ἔτσι ὅλο μὲ «ἐγώ» ὅπως ἐξ ἀνάγκης θὰ γράψω αὐτὴν τὴν ἱστορίαν. Εἶνε γεμάτη ἀπὸ «ἐγώ» ἐμπρὸς καὶ πίσω, θηρίον τῆς Ἀποκαλύψεως—ἐκεῖνο μὲ τὴν κεφαλὴν ὡσεὶ μόσχου, ὑποθέτω. Ἀλλὰ τὰ γοῦστά μου ἄλλαξαν ἀφ' ὅτου ἔγεινα δραματικὸς κριτικὸς κ' ἐσπούδασα τοὺς μεγάλους διδασκάλους τοῦ κλάδου τούτου — τὸν Α. Γ. Β.. τὸν Ν. Σ. Λ., τὸν Ι Μ. Δ. καὶ τοὺς ἄλλους. Ὅλα ἄλλαξαν ἀπὸ τότε. Τούλάχιστον ἡ ἱστορία ἀφορᾷ τὸν ἑαυτόν μου—ὥστε ὑπάρχει κάποια δικαιολογία γιὰ μένα. Καὶ πράγματι δὲν εἶνε περιαυτολογία αὐτὸ ποῦ γράφω, διότι, ὅπως σᾶς λέγω, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ ταὐτότης μου ὑπέστη τελείαν ἀλλοίωσιν.

Ἐκείνη ἡ περασμένη ἐποχή!... Ἤμουν—ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις—ὁπωσοῦν εὐπρόσωπος νέος, ὁπωσοῦν ἐντροπαλὸς—μ' ἄρεσε τὸ σταχτερὸ χρῶμα στὰ ροῦχά μου, μόλις ποῦ φύτρωνε τὸ μουστακάκι μου, εἶχα πρόσωπον «προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον» καὶ ἕνα ἐλαφρὸ τραύλισμα ποῦ τὸ εἶχα κολλήσει στὰ μικρᾶτά μου ἀπὸ ἕναν συμμαθητήν. Ἤμουν ἀρραβωνιασμένος μ' ἕνα πολὺ ὡμορφο κορίτσι, τ' ὄνομά του Δέλια. Νεαρωτάτη κόρη ἦτον—ποῦνε τὰ σιγαρέττα μου;— καὶ μ' ἀγαποῦσε διότι ἤμουν ἀνθρωπεμμένος καὶ ἰδιόρρυθμος. Τῆς ἔκαμνα ἐντύπωσιν καθάπερ τὸ Ἀρνίον—ἐξ αἰτίας τῆς τραυλότητος, πιστεύω. Ὁ πατέρας της, διακεκριμένη αὐθεντία εἰς τὸ ζητήματα τῶν γραμματοσήμων. Ἐκείνη, ἐδιάβαζε πολὺ εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον. (Ἔξοχος τόπος γιὰ ζευγάρωμα τῶν φιλολογούντων νέων, αὐτὸ τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον — διὰ περισσοτέρας πληροφορίας διαβάστε τὸν Γ. Ἔτζεοτων καὶ τὸν Χάντλυ Μὰκ Κάρθυ καὶ τὸν Τζίσσιγκ καὶ τοὺς λοιπούς). Ἀγαπιόμαστε κατὰ τὸν πνευματικόν μας τρόπον, καὶ ἐτρέφαμεν τὰς λαμπροτάτας τῶν ἐλπίδων. (Ὅλα πᾶνε τώρα). Καὶ ὁ πατέρας της μ' ἐσυμπαθοῦσε, γιατὶ ἐφαινόμουν εἰλικρινῶς πρόθυμος νὰ τὸν ἀκούω νὰ μιλῇ γιὰ γραμματόσημα. Δὲν εἶχε μητέρα ἐκείνη. Μὰ τὴν ἀλήθεια, εἶχα τὰ εὐτυχέστερα σχέδια ποῦ μπορεῖ νἄχῃ ἕνας νέος Δὲν ἐπήγαινα καθόλου στὰ θέατρα ἐκείνη τὴν ἐποχή. Ἡ θειά μου ἡ Καρλόττα πρὶν πεθάνῃ, μοῦ εἶχε πῆ νὰ μὴν πηγαίνω.

Ὁ Μπάρνσμπης, ὁ ἀρχισυντάκτης τοῦ «Πυρίνου Σταυροῦ», μ' ἔκαμε— μ' ὅλας τὰς σπασμωδικάς μου προσπαθείας γιὰ νὰ ξεφύγω — δραματικὸν κριτικόν. Εἶνε ὡραῖος, εὔρωστος ἄνδρας, ὁ Μπάρναμπης, μ' ἕνα τεράστιο κεφάλι μὲ μαῦρα σγουρὰ μαλλιὰ καὶ πειστικοὺς τρόπους, καὶ μ' ἐτσάκωσε στὴ σκάλα ποῦ πήγαινα νὰ δῶ τὸν φίλον μου Οὐίμπλη. Εἶχε γευματίσει, καὶ ἦτον παραπάνω ἀπὸ τὸ σύνηθες διαχυτικός.

— Γειά σου Κῶμμινς! εἶπε. Νά, ὁ ἄνθρωπος ποῦ μοῦ χρειάζεται!

Μ' ἄρπαξε ἀπὸ τὸν ὦμο, ἀπ' τὸ γιακᾶ, ἀπὸ κάπου ἐπὶ τέλους, μ' ἔτυρε ἀπάνω στὸ μικρὸ διάδρομο καὶ μ' ἐπέταξε ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ καλάθι τῶν ἀχρήστων χαρτιῶν στὴν

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ—ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ—ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4
Ἀθῆναι 27 Ἀπριλίου 1903.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΚΑΛΟ ΣΠΑΣΙΜΟ

εὐχήθηκε ὁ Βασιλεὺς στὴν Λαμία σ' ἕναν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου.

— Εἴσαστε καὶ σεῖς στὴν συμπλοκή; τὸν ἐρωτησε ὁ Βασιλεὺς, ἐννοῶν τὴν περίφημη συμπλοκὴ των καθηγητῶν.

— Ὅλοι, ἀλλὰ δὲν ἐσπάσαμε καὶ ὅλοι τὰ κεφάλια μας!

— Εἰς ἄλλην ὁμοίαν συνεδρίασιν νὰ φροντίσετε νὰ τὰ σπάσετε ὅλοι τὰ κεφάλια σας. Ἀλλὰ καλὸ σπάσιμο!

Τὰ τελευταῖα λόγια δὲν τὰ εἶπε θυμωμένος ὁ Βασιλεύς. Τὰ εἶπε γελαστὸς, ἔτσι σὰν νὰ λέμε χαριεντιζόμενος. Ἀλλὰ καμμιὰ φορὰ τὰ χωρατὰ καὶ τὰ γέλοια κρύβουν περισσότερο φαρμάκι ἀπὸ τὴν σοβαρότητα. Καὶ ὁ Βασιλεὺς, τὸ φωνάζουμε καὶ τὸ ὑποστηρίζουμε, ὡμίλησε σοβαρώτατα. Γιατί ἐπισημοποίησε μὲ τοὺς λόγους του ὅ,τι αἰσθανόμεθα ὅλοι μέσα μας κατόπιν τοῦ δρόμου ποῦ ἐπῆρε, κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως χρόνια, τὸ Πανεπιστήμιο φερόμενον ἀπὸ στραβοτιμονιᾶς εἰς στραβοτιμονιὰν, πρὸς πλῆρες ναυάγιον.

Ὁ Διάδοχος, τὴν ἴδια ὥρα κι' ἀπάνω στὸ ἴδιο ζήτημα—ὅταν κάποιος τοῦ ἐξεδήλωσε τὸν φόβον, ὅτι πιθανὸν νὰ σκέπτωνται οἱ Βούλγαροι νὰ νατινάξουν τὴν Ἀκρόπολι καὶ τὸ Πανεπιστήμιο —εἶπε, ὄχι μὲ γέλοια, ἀλλὰ σοβαρότατα:

— Ὅσον διὰ τὸ Πανεπιστήμιον, ἔπρεπε νὰ νατιναχθῇ κατόπιν τῶν τελευταίων ἐν αὐτῷ συμβάντων!

Κ' ἐννοοῦσε ἡ Α.Υ. τὸν καυγᾶ τῶν Καθηγητῶν. Ἴσως νὰ ἐννοοῦσε καὶ προγενέστερα γεγονότα. Τὶς Ταρταρινικὲς λ. χ. ἐξεγέρσεις καὶ τὶς μελοδραματικὲς πολιορκίες καὶ τοὺς Δογκιχωτικοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ ὑπὲρ Πίστεως καὶ Σχολαστικότητος αἱματοκυλίσματα καὶ τἄλλα παρόμοια κινήματα, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ γραφοῦν βεβαίως στὸ ἐνεργητικὸ τοῦ εὐρυτάτου οἰκοδομήματος τὸ ὁποῖον προστατεύουν οἱ μαρμαρένιες κουκουβάγιες.

Ὅ,τι ὅμως καὶ ἂν ἐννοοῦσε, τὸ δυστύχημα εἶνε πῶς οἱ Βούλγαροι δὲν ἐμπνέονται ὑπὸ τόσου φιλελληνισμοῦ, ὥστε καὶ τὸ Πανεπιστήμιο καὶ ἡ Βουλὴ θὰ μένουν ἀσάλευτα στὴν θέσι τους καὶ μόνον ὁ Παρθενὼν θὰ διατρέχῃ τὸν κίνδυνον νὰ σωριασθῇ κατὰ γῆς ἀπὸ τὶς βόμβες, τὶς γεμάτες φαιδρότητα, ποῦ τοῦ ρίχνουν ἀδιακόπως οἱ ἐργολαβικῶς ἀναλαβόντες νὰ τον προψυλάξουν ἀπὸ τὰ καταχθόνια τῶν Βουλγάρων σχέδια.

ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΘΡΑ

ποῦ σπανιώτατα γράφονται εἰς Ἕλλην. ἐφημερίδας, εἶνε τὸ ἄρθρον τῆς προχθεσινῆς «Ἑστίας» τὸ σχολιάζον τοὺς περὶ Γεν. Διοικήσεως τοῦ Στρατοῦ θαρραλέους καὶ συμαντικωτάτους λόγους τοῦ Διαδόχου, τοὺς δημοσιευθέντας στὴν «Ν. Ἡμέρα» τῆς Τεργέστης.

Ὁ πολιτικὸς ἀρθρογράφος τῆς ἀγαπητῆς συναδέλφου κ. Ρέπουλης, μὲ ὅλον τὸ θάρρος τῆς γνώμης καὶ μὲ ὅλην τὴν εὐρύτητα τῆς σκέψεως καὶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν καὶ τὴν σαφήνειαν τῆς ἐκφράσεως ποῦ τὸν διακρίνει, δὲν περιωρίσθηκε στὸ ἀληθινὰ ἐμπνευσμένον ἄρθρον του νὰ καταδείξῃ καὶ νὰ ἐξάρῃ μόνον τὴν εὐεργετικὴν ἀνάμιξιν τοῦ μέλλοντος Βασιλέως μας στοῦ στρατοῦ τὴν ἀναμόρφωσιν, ἀλλὰ ἐπετέθη καὶ κατὰ τῆς δημοκοπίας, τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς δημοσιογραφικῆς, ἡ ὁποία καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ, τὸ οὐσιαστικώτατον γιὰ τὸν παρὸν καὶ γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους, δὲν τὸ ἄφησε ἀμόλυντον.

. . . «Ἐφθάσαμεν, γράφει, εἰς τὸν τόπον αὐτὸν μέχρι τοῦ νὰ πληρώνεται ἀκριβὰ ἡ εἰλικρίνεια τῶν ἰδεῶν καὶ πεποιθήσεων Οὔτε ὁ πολιτευόμενος, οὔτε ὁ δημοσιογράφων δύναται νὰ εἶνε ὀζημιώτως εἰλικρινής. Ἐδημιουργήθη δημοκοπικὴ ἀτμόσφαιρα ἀποπνικτική. Φθείρονται οἱ χαρακτῆρες τῆς κοινωνίας κολακευόμενοι. Ὑποθάλπονται εὐτελέστατα ἀπὸ ἀτομικοὺς ὑπολογισμοὺς αἰσθήματα ἐνυπάρχοντα εἰς πάντα λαόν. Καὶ ὑψοῦνται, τολμηρὰ δῆθεν, γενναῖα τάχα, ἀναστήματα, ἵνα φαίνωνται ὅτι ὁμιλοῦσι μετὰ θάρρους, ἐνῷ πράγματι ὁμιλοῦσι μετὰ ὑπολογισμοῦ ἁπλῶς καὶ μόνον ἐγωϊστικοῦ, μετὰ ὑπολογισμοῦ κολακείας δημοκοπικῆς.

»Γνωρίζομεν πῶς θεωρεῖται καὶ πῶς ὑπὸ πολλῶν χαρακτηρίζεται ὁ κατὰ τῆς τοιαύτης ἐλεεινῆς δημοκοπίας ἀγών. Γνωρίζομεν εἰς ποίας κρίσεις ἀπευθύνονται οἱ δημοκοποῦντες καὶ εἰς ποίας οἱ μὴ θέλοντες νὰ δημοκοπῶσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν δύνανται ποτὲ νὰ μᾶς ἀποτρέψουν ἀπὸ τοῦ νὰ διακηρύττωμεν καὶ ἡμεῖς τὰς πεποιθήσεις μας. Καὶ τὰς διακηρύττομεν ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι δὲν εἶνε ὅλος ὁ κόσμος τυφλὸς, οἱ δὲ ὀρθοφρονοῦντες ἀποτροπιάζονται τὸν ἀγῶνα τῶν δημοκόπων».

Τῆς ἀντιδημοτικότητος αὐτῆς τ' ἀγαθὰ τὰ ἐδοκίμασε καὶ τὰ δοκιμάζει καὶ ὁ «Νουμᾶς». Καὶ τὸ θεωρεῖ ὡς τὴν τιμιωτέραν ἐπίστεψιν τοῦ ἀγῶνός του, ὅτι δημοσιογράφοι τῆς περιωπῆς τοῦ κ. Ρέπουλη τάσσονται παρὰ τὸ πλευρόν του ἀγωνιζόμενοι κατὰ τῆς δημοκοπίας καὶ παρασκευάζοντες τὴν κοινὴν γνώμην διὰ τὴν εἰλικρινεστέραν κ' ἐθνικωτέραν ἐργασίαν τοῦ μέλλοντος, τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ ὀρθῶς καὶ πατριωτικῶς σκεπτόμενοι ὀνειροπολοῦν.

ΣΤΗ ΔΑΣΚΑΛΟΥΛΑ

Ξανθή μου δασκαλοῦλα, ποῦ τὰ παιδιὰ μαθαίνεις
Γοργὰ νὰ συλλαβίζουν μέσα στ' ἀλφαβητάρι
Μὲ τὴ ματιά σου ἐκείνη μὲ σφάζεις, μὲ πεθαίνεις.
Τοὐλάχιστον λυπήσου καὶ κάμε μου μιὰ χάρι:
Μάθε με νὰ διαβάζω τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς σου
Νὰ μάθω πῶς μιλάει καὶ τί λαλεῖ ἡ ματιά σου.

Θύμιος Σφῆκος

ΟΥΤΕ ΠΟΛΥ

οὔτε λίγο ὁ ἀθεόφοβος! Τόσο ἀγανάκτησε γιὰ τὰ ἄνανδρα καμώματα τῶν Βουλγάρων, ὥστ' ἔπιασε κ' ἔγραψε ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν στὸ Φερδινάνδον τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσε, ἀντὶ κυρίου ἄρθρου, στὴν ἐφημερίδα του μὲ παχέα, παχύτατα σὰν τὸν πατριωτισμό του στοιχεῖα.

Τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν τὴν ἀναδημοσιεύομεν, χάριν εὐρυτέρας κυκλοφορίας, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν διαβάσῃ ὁ Φερδινάνδος καὶ νά... ἐγκαταλείψῃ τοὺς Βουλγάρους στὴν τύχη τους.

Ἑτοιμασθῆτε τώρα καὶ γιὰ τὴν ἀπόλαυσι:

«Γόνε εὐκλεοῦς καὶ ἐνδόξου οἰκογενείας, ἀνδρεῖε καὶ γεναῖε στρατιῶτα Φερδινάνδε, Ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας. Αἱ ἀρεταί σου σὲ προώριζον διὰ μεγάλα καὶ ὁ εὐτελὴς λαός σου σὲ ὠθεῖ πρὸς τὰ ἄνανδρα καὶ ταπεινά. Πῶς δε-

---

πολυθρόνα τοῦ γραφείου του.

— Κάθησε παρακαλῶ,— εἶπε ἐνῷ μοῦ ἔκαμνε αὐτά.

Κατόπιν ἔδραμε στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ δωματίου κ' ἐγύρισε μὲ κάτι τριανταφυλλιὰ καὶ κίτρινα εἰσιτήρια καὶ μοῦ τἄχωσε στὸ χέρι.

— Στὸ Κωμικὸν Μελόδραμα, εἶπε, τὴν Πέμπτην· τὴν Παρασκευή, στὴν Ἐπιθεώρησι· τὸ Σάββατο, στὸ θέατρο τῶν Κουφοτήτων. Δὲν εἶν' ἄλλο μοῦ φαίνεται.

— Μά... ἄρχισα ἐγώ.

— Χαίρω ποῦ εἶσαι ἐλεύθερος,—εἶπε ἐκεῖνος κ' ἐχούφτωσε κάτι διορθώσεις ἀπ' τὸ γραφεῖόν του κι' ἄρχισε νὰ διαβάζῃ.

— Δὲν ἐννοῶ ἀπολύτως τίποτε, εἶπα ἐγώ.

— Ἔ! εἶπε ἐκεῖνος μὲ τὸν ὀξύτερον τόνον τῆς φωνῆς του, σὰν νὰ ἐφαντάζετο πῶς εἶχα φύγει καὶ νὰ ἐξιππάσθη μὲ τὸ ἄκουσμα τῆς ὁμιλίας μου.

— Πρέπει νὰ γράψω κριτικὲς γι' αὐτὰ τὰ δράματα;

— Καμε κάτι...Μπας κ' ἐνόμισες πῶς σοῦδωσα μπιλιέττα γιὰ νὰ πᾷς τζάμπα στὸ θέατρο;

— Μὰ δὲν ξέρω...

— Γιὰ κορόϊδο μὲ παίρνεις;

— Μά, ἀφοῦ δὲν ἐπάτησα ποτὲ στὴ ζωή μου σὲ θέατρο!

— Παρθενον ἔδαφος, τότε.

— Μὰ δὲν νοιώθω τίποτε ἀπὸ θέατρο, ξέρετε.

— Αὐτὸ ἀκριβῶς θέλω, Νέα ἀντιληψις. Ὄχι πεπαλαιωμέναι ἕξεις. Ὄχι κλισὲ ξαναμαγειρεμμένα. Ἡ δική μας εἶνε ζωντανὴ ἐφημερίδα, κι' ὄχι σακκοῦλι μὲ παλιὲς πραμμάτιες. Τίποτε ἀπ' τὴν τακτικὴ σὰν τὸ ρωλόγι δημοσιογραφία σας, ἐδῶ μέσα. Καὶ ἠμπορῶ νὰ ἐπαναπαυθῶ εἰς τὴν εὐθύτητά σου...

— Μά, ἡ συνήδησίς μου δὲν μ' ἀφήνει...

Μ' ἄρπαξε ἔξαφνα καὶ μ' ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα του.

— Πήγαινε καὶ πές τα τοῦ Οὐέμπλη, εἶπε Αὐτὸς θὰ σοῦ ἐξηγήσῃ.

Ἐνῷ ἐστεκόμουν σσστισμένος, ἄνοιξε πάλι τὴν πόρτα, εἶπε «Τὸ ξέχασα τοῦτο!» μοῦ πέταξε τέταρτον εἰσιτήριον στὰ χέρια μου(ἦταν γιὰ κεῖνο τὸ βράδυ—μετὰ εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας) καὶ μοῦκλεισε κατάμουτρα τὴν πόρτα. Ἡ φωνή του ἠτονέντελῶς ἤτυχος, ἀλλὰ ἐκατάλαβα τὴ ματιά του.

Συχαίνομαι τὰς συζητήσεις. Ἀπεφάτισα λοιπὸν νὰ δεχθῶ τὴν πρότασίν του καὶ νὰ γείνω (πρὸς ἴδιόν μου ὄλεθρον! δραματικὸς κριτικός. Ἐπῆγα μὲ ἀργὰ βήματα στὸ γραφεῖον τοῦ Οὐέμπλη.

Αὐτὸς ὁ Μπάρναμπης ἔχει ἐξόχως πειστικοὺς τρόπους. Ὀλίγας ἰδέας ἐξέφρασε κατὰ τὸ τετραετὲς διάστημα τῆς λίαν εὐχαρίστου γνωριμίας μας χαρὶς νὰ μὲ κάμῃ νὰ τὰς ἐνστερνισθῶ ἐξ ὁλοκλήρου. Φυσικά, ἴσως τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς εὐθυτικῆς ἰδιοσυγκρασίας μου· βεβαίως ἐπιδρᾷ πολὺ ἐπάνω μου τὸ περιβάλλον. Ἀληθινά, εἰς τὴν καταραμένην μου εὐπάθειαν, τὴν ἐκ τῶν ζωηρῶν ἐντυπώσεων, ὀφείλονται ὅλα μου τὰ δυστυχήματα. Ἔκαμα ἤδη λόγον διὰ τὴν ἐλαφρὰν τραυλότητα ποῦ ἀπέκτησα ἀπὸ ἕναν συμμαθητὴν στὰ μικοᾶτά μου. Μόλαταῦτα, αὐτὰ εἶνε παρέκβασις ...

Ἐπῆγα στὴν κατοικίαν μου μὲ τὸ ἁμάξι νὰ βάλω τὸ φράκο μου.

Δὲν θὰ ἐνοχλήσω τὸν ἀναγνώστην μὲ τὰς σκέψεις μου διὰ τὴν πρώτην ἐκείνην παράστασιν, τὴν παράξενην ἐκείνην συνάθροισιν ἀνθρώπων—αὐτὰ τὰ ἐφύλαξα διὰ τὰ Ἀπομνημονεύματά μου—οὔτε μὲ τὴν ταπεινωτικὴν ἱστορίαν τοῦ πῶς ἔχασα τὸν δρόμον μέσα σ' ἕνα σωρὸ διαδρόμους καὶ σκάλες μὲ κόκκινα πλοῦς καὶ εἶδα τὴν τρίτην τράξιν ἀπὸ τὸ ὑπερῶον. Τὸ μόνον σημεῖον τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ νὰ εἰπῶ καὶ νὰ περιγράψω εἶνε ἡ ἀξιοσημείωτος ἐπίδοσις τῆς σκηνικῆς ὑποκρίσεως εἰς ἐμέ. Μὴ λησμονῆτε ὅτι εἶχα ζήσει ἕως τότε ἤσυχον καὶ περιωρισμένον βίον καὶ ὅτι δὲν εἶχα πατήσει ποτὲ στὸ θέατρον καὶ ὅτι εἰμαι λίαν εὐπαθὴς εἰς τὰς ζωηρὰς ἐντυπώσεις, τὸ ἐπαναλαμβάνω.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἦτο βαθεῖα ἔκπληξις ὄχι ἄμοιρος ἀνησυχίας. Ἡ τεραστία ἀντιφυσικότης τῆς ὑποκρίσεως εἶνε πρᾶγμα ποῦ περνᾷ ἀπαρατήρητον διὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἕνεκα τῆς παιδιόθεν φοιτήσεώς των εἰς τὰ θέατρα. Συνειθίζουν τὰς φανταστικὰς χειρονομίας, τὰς κυματώδεις συγκινήσεις, τοὺς μεγαλοστόμους στομφασμούς, τοὺς μελῳδικοὺς φρυαγμούς, τὰς ἀγωνιώδεις ὑλακάς, τὰ δαγκάματα τῶν χειλέων, τὰς ἀγριωπὰς ψρίκας καὶ τὸν λοιπὸν συμβολισμὸν τῶν σκηνικῶν συγκινήσεων.

(Ἀκολουθεῖ)